

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2020 toiseksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2020 toisen lisätalousarvioesityksen (HE 43/2020 vp) täydentämisestä

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2020 toiseksi lisätalousarvioksi (HE 43/2020 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2020 toisen lisätalousarvioesityksen (HE 43/2020 vp) täydentämisestä (HE 52/2020 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Valiokunta on käsitellyt esitykset yhdessä ja antaa niistä yhteisen mietinnön.

Lisätalousarvioaloitteet

Valiokunta on käsitellyt esitysten yhteydessä aloitteet LTA 9—17/2020 vp. Aloiteluettelo on tämän asiakirjan liitteenä.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Vuoden 2020 toinen lisätalousarvioesitys on mittaluokaltaan historiallisen suuri, sillä se alentaa varsinaisten tulojen arviota noin 5,8 mrd. eurolla ja lisää määrärahoja noin 3,6 mrd. eurolla.

Koronavirusepidemian seurauksena yleinen talouden aktiviteetti heikkenee tuntuvasti. Valtiovarainministeriö ennakoi kuluvan vuoden BKT:n supistuvan 5,5 prosenttia, mikä näkyy lähes kaikissa verolajeissa. Hallituksen esityksessä alennetaan aiemmin budjetoituja tuloarvioita mm. arvonlisäveron (noin -1,7 mrd. euroa), yhteisöverotuoton (noin -1,4 mrd. euroa) sekä ansio- ja pääomatuloverotuoton (noin -1,1 mrd. euroa) osalta. Lisäksi verotuloja arvioidaan lykkäytyvän kuluvalta vuodelta noin 766 milj. euroa vuodelle 2021.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että hallitus ehdottaa alennettavaksi myös omaisuustuloarviota 1,1 mrd. eurolla ja pitää tarkoituksenmukaisena, ettei valtion omaisuutta myydä nykyisessä markkinatilanteessa.

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Pääluokka 28

On erittäin tärkeää, että hallitus on sitoutunut turvaamaan suomalaisten hyvinvoinnin ja yritysten selviytymisen koronaviruksen aiheuttaman kriisin yli mahdollisimman vähäisin inhimillisin ja taloudellisin vahingoin sekä kattamaan täysimääräisesti koronakriisin terveydenhuollolle ja viranomaisille aiheuttamat kustannukset. Nämä linjaukset näkyvät myös lisätalousarvioesityksessä, jossa tehdään merkittäviä lisäpanostuksia terveyteen, toimeentuloon, kuntien tilanteen parantamiseen, yritystoimintaan sekä kulttuuriin ja liikuntaan.

Suurimmat määrärahalisäykset esitetään sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle (noin 2,2 mrd. euroa) lähinnä etuusmenoihin sekä työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle (748 milj. euroa) työllisyyden ja yrittäjyyden tukemiseen. Valtio korvaa myös kunnille veroperustemuutoksista aiheutuvia verotulojen menetyksiä (547 milj. euroa). Huoltovarmuuskriittisen rahtiliikenteen liikennöintiin ja ylläpitämiseen koronapandemian aiheuttamassa tilanteessa ehdotetaan valtion takausohjelmasta yhteensä enintään 600 milj. euron takauksia varustamoyhtiöille.

Hallituksen linjausten mukaisesti seuraavaan lisätalousarvioesitykseen sisältyy mm. kuntataloutta vahvistavia toimia sekä myös talouden nopeaa elpymistä tukevia toimenpiteitä, joilla edistetään kriisistä selviytymistä.

Valiokunta korostaa, että elvytystoimien rinnalla on välttämätöntä päättää myös rakenteellisista toimista, joilla Suomi palautetaan kriisin jälkeen kasvun, korkean työllisyyden ja kestäväen julkisen talouden uralle. On siksi tärkeää, että hallitus valmistelee tiekartan, jossa määritellään eri toimenpiteiden potentiaali vahvistaa taloutta pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan turvaamiseksi. On myös huolehdittava siitä, että kriisin aiheuttama taakka jaetaan sosiaalisesti ja taloudellisesti sekä ekologisesti kestäväällä tavalla sekä oikeudenmukaisesti sukupolvien välillä.

Vuoden 2020 toinen lisätalousarvioesitys lisää valtion nettolainanoton tarvetta 9,4 mrd. eurolla, jolloin valtion nettolainanotoksi vuonna 2020 arvioidaan noin 12,7 mrd. euroa. Valtionvelan määrän vuoden 2020 lopussa arvioidaan olevan noin 119 mrd. euroa, mikä on noin 52 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

90. Kuntien tukeminen

Koronakriisi vaikuttaa kuntien talouteen etenkin terveydenhuollon menojen kasvun sekä vero- ja maksutulojen vähenemisen kautta; verotulojen arvioidaan vähenevän vuoden 2020 aikana jopa miljardilla eurolla. Lisäksi kuntataloutta rasittavat taustalla olevat rakenteelliset ongelmat (mm.

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Päälukko 28

väestön ikärakenteen muutokset ja sote-kulujen kasvu), jotka ovat heikentäneet kuntataloutta jo ennen koronaepidemian puhkeamista.

Tässä lisätalousarvioesityksessä kunnille ehdotetaan 547 milj. euroa verotulojen menetyksiin maksettaviin korvauksiin, millä tasoitetaan kuntien verotulojen kertymistä verotuksen väliaikaisen maksujärjestelyn aikana. Vastaava vähennys tehdään kuntien määrärahoihin vuonna 2021. Kyse on ensivaiheen järjestelystä, sillä hallitus on 16.4.2020 hyväksymässään julkisen talouden suunnitelmassa (VNS 1/2020 vp) linjannut, että se valmistelee seuraavaan lisätalousarvioesitykseen vähintään miljardin euron tukipaketin kunnille. Tarvittaessa hallitus täydentää tätä toimenpidekokonaisuutta elokuun 2020 budjettiriihessä ja ottaa myös huomioon koronaviruksen vaikutukset kriisikuntamenettelyyn ja kuntien alijäämän kattamisvelvollisuuteen.

Valiokunta pitää kuntatalouden vahvoja tukitoimia välttämättöminä ja kiinnittää huomiota myös siihen, että epidemia on vaikuttanut hyvin eri tavoin kuntien tulopohjaan ja palvelutarpeiden kasvuun. Epidemia on toistaiseksi painottunut Uudellemaalle, jossa palvelutarve on kasvanut muuta maata nopeammin. Verotulokertymät ovat puolestaan heikentyneet erityisesti sellaisissa kunnissa, joissa on paljon esim. majoitus- ja ravintola-alan tai muita sellaisia pk-yrityksiä, jotka ovat rajoitustoimien vuoksi joutuneet lopettamaan toimintansa. On siksi tärkeää, että kuntia tuetaan tavalla, joka kohdistuu nimenomaan koronasta aiheutuviin kustannuksiin sekä verotulojen menetyksiin ja jossa otetaan huomioon kuntien erilaiset tilanteet poikkeusoloissa. Tässä tarkastelussa on syytä kiinnittää huomiota myös siihen, miten kunnat ovat omilla toimillaan vaimentaneet koronaviruksen seurauksia esim. työllistämällä lomautusuhan alla olevaa omaa henkilöstöään.

Kuntatalouden näkymiä heikentää myös sairaanhoitopiirien rahoitus, joka on ajautumassa suuriin vaikeuksiin. Saadun selvityksen mukaan sairaanhoitopiirien tulot ovat vähentyneet, kun kiiireetöntä hoitoa on jouduttu supistamaan voimakkaasti ja kuntien maksut ovat jääneet näin saamatta. Sairaanhoitopiirien toimintakulut eivät kuitenkaan ole vähentyneet, koska sairaalat ovat joutuneet varautumaan koronaepidemian hoitoon ja siihen liittyviin hankintoihin. Esim. HUS on arvioinut alustavasti, että sen jäsenkunnille aiheutuu puolen vuoden mittaisista poikkeusjärjestelyistä vähintään 200 milj. euron kulut vuosina 2020—2021. Valtakunnallisesti koronaviruksen arvioidaan aiheuttavan erikoissairaanhoidolle ainakin 600 milj. euron kulut, jotka lankeavat kuntien maksettavaksi.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että asia otetaan huomioon seuraavassa lisätalousarvioesityksessä ja että sairaanhoitopiirien maksuvalmius turvataan kohdentamalla niille suoraa taloudellista tukea.

Kuntien tulee myös varautua siihen palvelutarpeen kasvuun, jota rajoitustoimet aiheuttavat mm. mielenterveys- ja päihdetyössä sekä lastensuojelussa ja lapsiperheiden tukipalveluissa. Lisäksi kuntien ja muiden palvelujen tuottajien on panostettava ennaltaehkäisevien ja matalan kynnyksen palvelujen vahvistamiseen, jotta vältetään ongelmien pahentuminen ja vähennetään kalliiden ja raskaiden palveluiden tarvetta.

**Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Päätös**

Päätös

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

80. Taide ja kulttuuri

50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille ehdotetaan 40,3 milj. euron lisäystä, jolla kompensoidaan mm. pääsylipputuloja ja toimintojen peruuntumisesta aiheutuvia menetyksiä. Tuesta on tarkoitus kohdentaa 19 milj. euroa mm. taiteen ja kulttuurin alan ammattilaisille, taiteilijoille sekä taiteen ja kulttuurin alan vapaaehtoisryhmille ja kulttuuritapahtumille. Valtionosuutta saaville teattereille, orkestereille ja museoille osoitetaan yhteensä 18 milj. euroa ja kansallisille taidelaitoksille 3,2 milj. euroa. Tuki ulottuu 31.5.2020 saakka.

Valiokunta on tyytyväinen näihin lisäpanostuksiin ja pitää hyvänä, että tukipaketissa on otettu eri toimijat laajasti huomioon. Jatkossa on tärkeää seurata tuen tarvetta ja varautua osoittamaan lisäresursseja esim. tilanteessa, jossa kesätapahtumat joudutaan epidemian vuoksi perumaan.

90. Liikuntatoimi

30. Avustukset Liikkuva opiskelu, Liikkuva varhaiskasvatus ja Liikkuva aikuinen -ohjelmiin sekä liikuntapaikkarakentamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille ehdotetaan 19,6 milj. euron lisämäärärahaa, joka antaa mahdollisuuden myöntää avustuksia urheilu- ja seuratoimintaan sekä liikunnan koulutuskeskuksen toimintaan. Määrärahaa tuetaan muun muassa seurojen, lajiliittojen ja liikuntaa edistävien järjestöjen etäharrastamista ja -valmentamista, minkä lisäksi tukea kohdennetaan myös lasten ja nuorten hyvinvoinnin ylläpitämiseen sekä syrjäytymisen ehkäisemiseen.

Valiokunta pitää tärkeänä, että resurssien tarvetta ja riittävyyttä seurataan ja että asiaan palataan tarvittaessa seuraavassa lisätalousarvioesityksessä. Mm. seuratoiminnan ja koululiikunnan tuotua on erityisen tärkeää luoda sellaisia uusia toimintatapoja, joilla parannetaan liikunnan kansalaistoiminnan toimintaedellytyksiä.

Päätöksessään toisen lisätalousarvioesityksen sisällöstä hallitus hyväksyi pöytäkirjamerkinnän, jonka mukaan hallitus toteuttaa laaja-alaisen toimenpideohjelman kasvatuksen, opetuksen ja harrastustoiminnan rajoituksesta aiheutuvien vaikutusten lieventämiseksi. Toimenpideohjelman määrärahat sisällytetään vuoden 2020 kolmanteen lisätalousarvioesitykseen.

Valiokunta pitää linjausta tärkeänä ja korostaa tässä yhteydessä myös liikunnan huomioon ottamista osana lasten ja nuorten hyvinvointia.

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Pääloukka 30

Pääloukka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Maa- ja metsätalousministeriön pääloukkaan esitetään kahta uutta väliaikaista tukimuotoa, joilla kohdennetaan 30 milj. euroa maaseudun yritystoimintaa (mom. 30.10.44) ja 10 milj. euroa kalatalouden yritystoimintaa harjoittaville yrityksille (mom. 30.40.62) koronavirustilanteen kielteisten vaikutusten ehkäisemiseen ja hallittuun poikkeustilanteeseen sopeutumiseen.

Valiokunta pitää esitettävää rahoitusta tarpeellisena, koska työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalta myönnettävät avustukset eivät kata päätoimialtaan maataloutta, metsätaloutta ja kalataloutta harjoittavia yrityksiä. Näin ollen myös kriisitukien myöntäminen tapahtuu normaalioloissa voimassa olevalla ministeriöiden työnjaolla. Maa- ja metsätalousministeriön pääloukasta myönnetään tukea maataloutta harjoittavalle yritykselle, jolla on myös muuta tulonhankkimistointaa maatalouden tulolähteessä, esimerkiksi maatilamatkailua.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että maa- ja metsätalousministeriö arvioi maatalouden ja maaseudun yritystoiminnan toimintaedellytysten turvaamiseen esitettävän 30 milj. euron määrärahan kattavan vain osan rahoitustarpeesta. Määrärahan tarvetta tulee siten seurata ja tarvittaessa lisätä rahoitusta vuoden kolmannessa lisätalousarvioesityksessä. Samalla on arvioitava myös ylipäätään yrityksille myönnettävien kriisitukien riittävyttä ja toimialakohtaista kattavuutta.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kalatalousyrityksille esitettävällä tuella (10 milj. euroa) pystytään käynnistämään uskottava kriisirahoitusjärjestelmä, joka kattaa myös kalanjalostusteollisuuden ja kalaan erikoistuneet tukku- ja vähittäiskaupat. Tärkeää on, että tuen ehdot ovat selkeät ja ne koskevat myös kalan käyttöä rehun valmistuksessa. Lisäksi on myönteistä, että kriisirahoituksen tarpeesta (32—35 milj. euroa) voitaisiin jatkossa kattaa osa Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta Euroopan komission (2.4.2020) esittämien uusien tukimahdollisuuksien mukaisesti.

Valiokunta pitää välttämättömänä kotimaisen ruuantuotannon turvaamista. Huoltovarmuuden perustana on kotimaisen alkutuotannon ja elintarviketeollisuuden tuotannon jatkuvuus, mikä kattaa koko ketjun toimivuuden, mukaan lukien siemen- ja rehun tuotannon, logistiikan sekä työvoiman saatavuuden. Lisäksi erityistä huolta tulee kantaa kotimaisen rehuvalkuaisen saannin varmistamisesta huoltovarmuudelle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Siksi ulkomaisia soija- ja rapsipohjaisia rehuja tulisi pystyä korvaamaan kotimaisilla valkuaiskasveilla ja huolehtia muutoinkin siitä, että valkuaiskasvien viljelyalaa lisätään Suomessa.

Pääloukka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

Yrityksille suunnattuja tukia lisättiin jo vuoden ensimmäisessä lisätalousarviossa noin miljardilla eurolla ja myös nyt käsiteltävänä olevassa esityksessä yritystukia lisätään merkittävästi; myöntövaltuuksia korotetaan 500 milj. eurolla ja määrärahoja noin 750 milj. eurolla. Kun otetaan huo-

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Päälukka 32

mioon ensimmäinen ja toinen lisätalousarvio, yrityksille osoitettu lisärahoitus nousee yhteensä 1,9 mrd. euroon.

Yritystukien myöntövaltuuksien lisäykset osoitetaan pk-yrityksille mm. kehittämishankkeiden tukemiseen sekä Business Finlandin lainoihin ja avustuksiin, jotka on tarkoitettu mm. selvitysten laatimiseen sekä kehittämistoiminnan rahoitukseen. Business Finlandin tarkoituksena on ottaa käyttöön myös uusi lainatyyppi, jota voidaan hyödyntää nykyistä joustavammin.

Uutena tukimuotona ehdotetaan kuntien kautta myönnettävää valtionavustusta, joka on tarkoitettu yksinyrittäjien maksuvalmiuden parantamiseen. Avustuksiin on varattu yhteensä 250 milj. euroa (2 000 euroa/yrittäjä). On merkittävää, että yrittäjä voi hakea yksinyrittäjätuen lisäksi myöskin työttömyysturvaa, joita ei siis soviteta yhteen.

Lisäksi Suomen Teollisuussijoitus Oy:lle ehdotetaan 150 milj. euron pääomistusta uuden vakausohjelman perustamiseen käytettäväksi koronavirustilanteen aiheuttamiin likviditeettiongelmiin. Pääomasijoituksia kohdennetaan liiketoiminnaltaan kannattaviin yrityksiin, jotka ovat koronaviruksen takia joutuneet äkillisiin ja tilapäisiin vaikeuksiin.

Valiokunta pitää esitettyjä lisäyksiä perusteltuina ja korostaa, että kriisirahoituksen kohdentamista, riittävyttä ja toimivuutta tulee edelleen seurata.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan nykyisten kriteerien toimeenpanossa ja rahoituksen jaksossa on kuitenkin ilmennyt epäkohtia. Tuen jakokriteerit tuleekin tarkistaa pikaisesti ja huolehtia tukien vaikuttavuudesta siten, että ne aiempaa selkeämmin edistävät työllisyyttä ja kohdistuvat yrittäjille, joiden toimintaedellytyksiä epidemia on merkittäväällä tavalla heikentänyt. Lisäksi tulee harkita rahoituksen painottamista siten, että yritysten toiminnan jatkuvuus varmistetaan kriisitilanteen yli. Valiokunta ehdottaa seuraavan lausuman hyväksymistä:

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee pikaisesti muutokset asetukseen ja välittömästi ohjeisiin, jotta koronakriisiin liittyvät yritystuet kohdistuvat oikeudenmukaisesti siten, että ne kompensoivat pandemiasta aiheutuvia taloudellisia vaikutuksia, parantavat mahdollisuuksia jatkaa ja kehittää yritystoimintaa sekä edistävät työllisyyttä.

Tässä vaiheessa suuri haaste liittyy hakemusten käsittelyyn ja maksatusten toimeenpanoon. Onkin erittäin tärkeää, että lisätalousarvioesityksessä korotetaan sekä ELY-keskusten että Business Finlandin toimintamenoja yhteensä 17,5 milj. eurolla. Tämän lisäksi TE-toimistojen toimintamenoihin ehdotetaan 20 milj. euron (noin 340 htv) korotusta, millä lisätään mm. yt-tilanteisiin liittyvää neuvontaa ja palvelua.

Tukien myöntämistä on edelleen syytä kiirehtiä, jotta tuet ehtivät helpottamaan jo vallitsevaa yritysten akuuttia maksuvalmiusongelmaa. On myös huolehdittava tukien hakemiseen liittyvästä kattavasta tiedottamisesta.

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Pääloukka 33

Hallituksen esitykseen ei sisälly erillistä ravintola-alan tukea. Valiokunta viittaa eduskunnan hyväksymiin lausumiin (TaVM 5/2020 vp — HE 25/2020 vp), joissa edellytetään mm. vahinkojen korvaamiseen liittyvän selvityksen tekemistä. Valiokunta kiirehtii toimenpiteitä ravintolayrittäjien toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi.

Pääloukka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Sosiaali- ja terveysministeriön pääloukan määrärahoja lisätään yhteensä 2,2 mrd. eurolla, josta yli puolet (n. 1,4 mrd. euroa) kohdistuu työttömyysturvaan, asumistukeen ja toimeentulotukeen. Esitykseen sisältyy myös uusi 94 milj. euron määräraha, jota saa käyttää väliaikaisen tuen maksamiseen vanhemmalle mm. tilanteessa, jossa hän on palkatta töistä poissa hoitaakseen kotona varhaiskasvatuksessa olevaa tai perusopetuksen lähiopetukseen oikeutettua alle 10-vuotiasta lastaan (StVM 6/2020 vp — HE 51/2020 vp).

On myös tärkeää, että Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassojen resursseja lisätään; Kelalle ehdotetaan 41 milj. euron lisärahoitusta ja työttömyyskassoille 20 milj. euron lisäystä. Jotta kansalaisten perustoimeentulo turvataan, on tällaisessa poikkeustilanteessa toimeentuloon ja etuuksiin liittyvien hakemusten käsittelyn sujuttava joutuisasti ja oikea-aikaisesti. Määrärahatarvetta on siksi edelleen seurattava ja huolehdittava resurssien riittävydestä, päätöksenteon toimivuudesta sekä mahdollisuuksien mukaan myös byrokratian keventämisestä.

Valiokunta pitää tärkeänä, että jo ensimmäiseen lisätalousarvioon (HE 24/2020 vp) sisältyi 5 milj. euron määräraha (mom. 33.01.66) koronavirusrokotteen kehittämiseen. Määräraha käytetään Epidemiavalmius- ja innovaatiokoalition sekä Kansainvälisen rokoteinstituutin kautta tehtävään tutkimukseen. Valiokunta painottaa tutkimuksen merkitystä sekä tutkimusrahoituksen riittävyyttä mm. rokotteiden kehittämisessä sekä laajemminkin terveysturvallisuuteen liittyvän valmiuden parantamisessa. On myös perusteltua selvittää mahdollisuudet järjestelyyn, jossa esim. kansainvälisen sopimuksen turvin varmistetaan rokotteen saatavuus globaaliin käyttöön. Tämän lisäksi tulee huolehtia turvallisen, laadukkaan ja kohtuuhintaisen rokotteen saatavuudesta myös Suomessa.

70. Terveiden ja toimintakyvyn edistäminen

22. Tartuntatautien valvonta (siirtomääräraha 2 v)

Momentille esitetään 600 milj. euron lisäystä, joka on tarkoitettu pandemiatilanteen edellyttämien suojarusteiden ja -laitteiden, terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden sekä lääkkeiden hankintaan. Hankinnat on tarkoitettu tehdä pääosin Huoltovarmuuskeskuksen kautta. Lisäpanostus on merkittävä ja myös välttämätön, jotta suojarusteiden hankintaan voidaan panostaa riittävästi. Valiokunta kiinnittää erityistä huomiota suojarusteiden saatavuuteen ja riittävyyteen hoivakodeissa ja kotihoidossa, jotta epidemian leviäminen vanhusväestöön voidaan torjua mahdollisimman tehokkaasti.

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Päälukka 33

Valiokunta painottaa hankintojen vastuullisuutta ja hankintasäädösten huolellista noudattamista ja korostaa hankintaosaamista poikkeusajan markkinatilanteessa.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös kotimaisen tuotannon edistämiseen. Kotimaisten suojava-rusteiden valmistus on jo osin lähtenyt hyvin käyntiin, ja sen on tarkoitus laajentua edelleen ke-vään aikana. Jatkossa on tarpeen selvittää myös mahdollisuudet testeihin liittyvien oheistarvik-keiden (mm. näytteenottotikut, näyteputket) kotimaiseen valmistukseen.

Valiokunta pitää myös tärkeänä, että testauskapasiteettia lisätään sosiaali- ja terveysministeriön 9.4.2020 hyväksymän kansallisen COVID-19-testausstrategian mukaisesti. Strategian mukaan koronavirus-testausta lisätään kaikissa tilanteissa, joissa on epäily sairastumisesta koronaan tai on syytä epäillä tartuntaa. Testaaminen suunnataan erityisesti mm. hoitoon hakeutuville, joiden oi-reet viittaavat koronavirukseen, sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöön, kun on pienikin epäi-ly tartunnasta, sekä todennetun tartunnan saaneen välittömään lähipiiriin. Testien päivittäinen määrä nousee näin 5 000 kappaleeseen. Materiaalitoimitusten jälkeen kapasiteetti on nostettavisa aina 7 000 testiin ja kohtalaisen nopealla aikataululla edelleen 9 000—10 000 testiin, kun hyö-dynnetään myös yksityistä ja ulkomaista laboratoriokapasiteettia.

Valiokunta pitää tärkeänä testauskapasiteetin nostamista noin 10 000 päivittäiseen testiin, mikä yhdessä tautiketjujen tehokkaan jäljittämisen kanssa edistää viruksen tukahduttamista ja edelleen rajoitusten lieventämistä. Matalan kynnyksen testaamisen arvioidaan vähentävän tehokkaasti myös mahdollista viruksen toisen ja kolmannen aallon etenemistä. Samalla on tärkeää, että testa-usstrategiaa päivitetään tarpeen mukaan. Valiokunta toteaa lisäksi, että saamansa selvityksen mu-kaan em. testien (10 000 testiä/pv) reagenssikustannukset ovat noin 1,5 milj. euroa päivässä. Tes-taamisen ja tautiketjujen jäljittämisen kustannukset ovat kuitenkin selvästi vähäisemmät kuin sai-rastumisesta aiheutuvat kulut.

Testausresurssien riittävyyden osalta valiokunta toteaa, että nyt kyseessä olevan momentin mää-rärahaa voidaan käyttää myös terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden hankintaan. Tämän li-säksi käytettävissä on ensimmäiseen lisätalousarvioon sisältynyt 200 milj. euron määräraha, joka on tarkoitettu sellaisiin koronapandemiasta aiheutuviin ennalta arvaamattomiin välttämättömiin menoihin, joita varten talousarviossa ei ole erikseen määrärahaa (mom. 28.99.95). Lisäresurssien tarve on otettava tarpeen mukaan huomioon seuraavassa lisätalousarviossa.

90. Avustukset terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen

50. Avustukset yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen (ar-viomääräraha)

Momentin määrärahaa lisätään 5 milj. eurolla, jota järjestöt voivat hakea erillisen avustushaun puitteissa. Näin pyritään vastaamaan koronaviruksen aiheuttamaan kriisiin järjestökentällä. Mo-mentin määräraha katetaan rahapelitoiminnan tuotolla, jota nyt lisätään 5 milj. eurolla purkamal-la jakamatonta tuottoa momentille 12.33.90.

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp Yhteenveto

Valiokunta on tyytyväinen siihen, että järjestökentän toimintamahdollisuuksia tuetaan avaamalla uusi avustushaku. Järjestökentän tilanne on kuitenkin huolestuttava, sillä epidemian vaikutukset ulottuvat laajalti järjestöjen taloudelliseen tilanteeseen, kun palveluja on rajoitettu tai kokonaan lopetettu. On siksi välttämätöntä, että järjestökentän rahoitustilanne selvitetään ja varmistetaan, etteivät palveluita tuottavat yleishyödylliset järjestöt jää ilman tukea. Järjestöjen toimintaedellytysten tukeminen on tärkeää myös työllisyyden sekä palvelutuotannon jatkuvuuden turvaamiseksi.

YHTEENVETO

Hallituksen esityksissä ehdotetaan määrärahoihin 3 630 272 000 euron lisäystä, tuloarvioihin (pl. nettolainanotto ja velanhallinta) 5 759 300 000 euron vähennystä ja nettolainanottoon ja velanhallintaan 9 389 572 000 euron lisäystä.

Ehdotettujen muutosten jälkeen olisivat kuluvan vuoden budjetoidut tuloarviot ja määrärahat varsinainen talousarvio ja ensimmäinen ja toinen lisätalousarvio huomioon ottaen 62 406 109 000 euroa.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 43/2020 vp ja sitä täydentävään hallituksen esitykseen HE 52/2020 vp sisältyvän ehdotuksen vuoden 2020 toiseksi lisätalousarvioksi.

Eduskunta hyväksyy edellä ehdotetun lausuman.

Eduskunta hylkää lisätalousarvioaloitteet LTA 9—17/2020 vp.

Eduskunta päättää, että vuoden 2020 toista lisätalousarviota sovelletaan 29.4.2020 alkaen.

Helsingissä 23.4.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Johannes Koskinen sd
varapuheenjohtaja Esko Kiviranta kesk
jäsen Anders Adlercreutz r
jäsen Tarja Filatov sd
jäsen Sanni Grahn-Laasonen kok (osittain)
jäsen Timo Heinonen kok (osittain)
jäsen Vilhelm Junnila ps

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp

jäsen Anneli Kiljunen sd
jäsen Elina Lepomäki kok
jäsen Markus Lohi kesk
jäsen Pia Lohikoski vas
jäsen Raimo Piirainen sd
jäsen Arto Pirttilahti kesk
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Sami Savio ps
jäsen Iris Suomela vihr
jäsen Pia Viitanen sd
jäsen Ville Vähämäki ps
varajäsen Markku Eestilä kok (osittain)
varajäsen Eeva-Johanna Eloranta sd (osittain)
varajäsen Sari Essayah kd (osittain)
varajäsen Eveliina Heinäluoma sd (osittain)
varajäsen Mari Holopainen vihr (osittain)
varajäsen Inka Hopsu vihr (osittain)
varajäsen Jukka Kopra kok (osittain)
varajäsen Riitta Mäkinen sd (osittain)
varajäsen Lulu Ranne ps

Valiokunnan sihteereinä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Hellevi Ikävalko
valiokuntaneuvos Mari Nuutila

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Vastalause 1 ps

VASTALAUSE 1 ps

Yleisperustelut

Perussuomalaisten mielestä yhteiskuntaamme läpikotaisin leikkaava kriisi on ratkaistava mahdollisimman nopeasti, tehokkaasti ja laajalla yhteistyöllä. Hallituksen toimet ovat oikean suuntaisia, mutta valmiuslain käyttöönnotosta ja opposition tuesta huolimatta nopeus tarttua toimiin, ja toisaalta taas joidenkin toimenpiteiden heikko valmistelu, ovat haitanneet maamme vastausta kriisiin. Viittaamme julkisuudessa olleisiin tapahtumiin esimerkiksi lentokenttien ja suojavaruste Hankintojen osalta.

Talous ei käynnisty ennen kuin koronakriisi on selätetty. Koronakriisiä ei saada selätettyä ennen kuin tartuntaluvut on saatu painettua alas ja testaamisen avulla pystytään tunnistamaan taudille jo immuunit tai hiljattain sairastuneet ja siten tautia levittävät tahot. Testauskapasiteetin nostaminen olisi hallitukselta todennäköisesti kaikkein tehokkain mahdollinen talouden elvytystoimi. Näemme, että hallituksen siirtyminen hybridistrategiaan tässä vaiheessa on oikea toimi. Testaukseen ja jäljittämiseen tulee turvata riittävät resurssit. Eristämisen osalta toimien täytyy olla kohdistetumpia. Hoidon osalta täytyy pyrkiä turvaamaan se, ettei tehohoitokapasiteetti ylitä missään vaiheessa. Tällöin sulkutoimenpiteitä täytyy laajentaa.

Talouden pysähdyksen ajan kansalaisten toimeentulo ja elinkelpoisten yritysten hengissä pitäminen on tärkeää. Mitä lyhyempi seisahduksesta tulee ja mitä paremmin tukirahoja pystytään suunnitamaan oikeisiin kohteisiin eli tukea oikeasti tarvitseville, sitä enemmän koronakriisin talousvaiikutuksia pystytään vähentämään.

On mahdollista, että koronakriisistä ei selvitä nyt laskelmissa käytetyillä kolmen kuukauden eristämistoimilla. Voi olla, että eristämistä joudutaan jatkamaan pidempään, tai voi olla, että kansalaiset ja yritykset itse jatkavat eristäytymistä oma-aloitteisesti ja vapaaehtoisesti. Hallitus ei voi kärkeä ihmisiä huvipuistoihin tai ravintoloihin. Jotta elämä voisi palautua normaaliksi, tarvitaan epidemian selättämisen lisäksi myös kansalaisten ja yritysten luottamusta siihen, että eristäytymisestä luopuminen on turvallista. Voimme laskea osittaiseen luottamukseen palautumiseen menevän noin puolet siitä ajasta, jonka toimenpiteet tosiasiallisesti kestävät.

On myös mahdollista, että vaikka Suomi saisikin korona-asiansa nopeasti kuntoon, muut maat eivät sellaisessa onnistu. Tämä tarkoittaisi, että maailmantalouden heikkous toimisi riippakivenä maamme taloudelle pitkään ja estäisi paluun kasvun ja hitaan toipumisen tielle.

Hallituksen onkin varauduttava tilanteeseen, jossa hyvästä koronatilanteestamme huolimatta talouden heikosta tilasta ja logistisista ongelmista tulee pidempiaikaisempi ilmiö. Tämä tarkoittaa, että täytyy varautua esimerkiksi elintarvikeomavaraisuuteen ja mahdollisesti rajuihinkin leikkaustoimenpiteisiin erityisesti maailmanparannusmenojen osalta. Samoin täytyy valmistautua siihen, että yhteiskunnan toimivuus etätyöjärjestelyiden osalta turvataan. Hallitusohjelman tavoitteet ovat tosiasiallisesti jo menetettyjä, mutta hallitus ei sitä vielä ole myöntänyt.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Vastalause 1 ps

Vastalauseen lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että hallitus huomioi tuomioistuinten ja syyttäjälaitoksen etätyöskentelyjärjestelmien heikon nykytilanteen, käynnistää toimenpiteet järjestelmien toimivuuden saattamiseksi riittävälle tasolle ja osoittaa riittävän rahoituksen tarvittaviin laite- ja järjestelmähankintoihin.

Vastalauseen lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että hallitus jäädyttää kuluvan vuoden talousarvion kaikki ei-lakisääteiset ja niihin rinnastettavat määrärahat siihen asti, kunnes eduskunta on käsitellyt budjetin uudelleen.

Vastalauseen lausumaehdotus 3

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin elintarvikeomavaraisuuden ja huoltovarmuuden varmistamiseksi mm. tiukentamalla säädöksiä ja lisäämällä alkutuotannon tukea.

Vastalauseen lausumaehdotus 4

Eduskunta edellyttää, että hallitus viipymättä muuttaa ely-keskusten kautta annettavan yritystuen myöntämisehtoja niin, että koronavirustuen ehtona ei edellytetä yrityksen kehittämistä.

Vastalauseen lausumaehdotus 5

Eduskunta edellyttää, että Finnvera Oyj:n yrityksille pankkien myöntämien kriisilainojen takauksista perittäviä takaus- ja provisiomaksuja kohtuullistetaan.

Vastalauseen lausumaehdotus 6

Eduskunta edellyttää, että hallitus kiirehtii koronavirusepidemiasta riippumatta työmarkkinoiden kohtaanto-ongelman ja kannustinloukkujen poistamista työllisyyden kasvattamiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 7

Valiokunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin määräaikaisen koronalisän maksamiseksi riskialttiissa hoitotyössä työskenteleville henkilöille.

Vastalauseen lausumaehdotus 8

Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee välittömästi esityksen määräaikaiseksi laiksi, joka mahdollistaisi työttömyysetuuksien maksamisen koronaepidemian aikana ilman nykyisin vaadittua henkilökohtaista työvoimapoliittista lausuntoa.

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Vastalause 1 ps

Vastalauseen lausumaehdotus 9

Eduskunta edellyttää, että hallitus suosittelee ja kannustaa suojamaskien ja -käsineiden käyttämistä ainakin tartuntariskin kannalta kriittisimmiksi arvioituissa tilanteissa, kuten esimerkiksi joukkoliikenteessä, ja valmistelee ajoissa suojarusteiden käyttöön velvoittavan väliaikaisen lainsäädännön.

Vastalauseen lausumaehdotus 10

Eduskunta edellyttää, että hallitus varautuu Suomen Pankin tuoreen skenaariohahmotelman mukaisesti koronaepidemian taloudellisten vaikutusten pitkäaikaisuuteen ja nykyisen kolmen kuukauden oletusskenaarion ohella laatii tiekartan myös pitkään, yli vuoden jatkuvalla tavanomaisesta poikkeavalle kehityskululle.

Vastalauseen lausumaehdotus 11

Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee viipymättä uuden lisätalousarvion, jossa turvataan huoltovarmuus sekä tarvittava osaaminen ja välineistö julkisten tilojen desinfiointitoimenpiteitä varten.

Vastalauseen lausumaehdotus 12

Eduskunta edellyttää, että hallitus pyrkii yritysten tukitoimissa kiireellisyystarpeesta huolimatta noudattamaan varovaisuusperiaatetta siten, että tuet kohdistetaan tuen tarpeessa oleviin, mutta elinkelpoisiin yrityksiin, ja että tukien mahdollisen erissä maksamisen tai myöhemmän takaisinperinnän kautta pyritään mahdollistamaan virheelliseksi osoittautuvien tukipäätösten myöhempi peruminen sekä minimoimaan väärinkäytösten riskit.

Vastalauseen lausumaehdotus 13

Eduskunta edellyttää, että hallitus huomioi koronaepidemian aiheuttamat haasteet perheiden arjessa ja nostaa kuntien lastensuojelun rahoituksen vastaamaan kohonnutta tarvetta.

Vastalauseen lausumaehdotus 14

Eduskunta edellyttää, että hallitus varautuu epidemian taloudellisten heijastusvaikutusten pitkittymiseen suuntaamalla nykyistä suurempaa huomiota huoltovarmuuden varmistamiseksi käynnistämällä hankkeita, joiden turvin omavaraisuuden kasvattamista voidaan nopeuttaa nykyisestä.

Vastalauseen lausumaehdotus 15

Eduskunta edellyttää, että hallitus huomioi akuutin kriisivaiheen aikanakin valintojensa ohjausvaikutuksen. Hallituksen esitys korottaa Suomen maksuosuutta WHO:n budjettiin tulisi jättää vielä mietittäväksi esimerkiksi seuraavaan lisätalousarvioon asti.

**Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Vastalause 1 ps**

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 24

ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

66. Varsinainen kehitysyhteistyö

Taluskriisin myötä on kyseenalaista, onko syytä jatkaa sellaisia tuoreita menolisäyksiä, joiden myönteiset talousvaikutukset valuvat pääasiassa maamme rajojen ulkopuolelle.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentilta 24.30.66 vähennetään 100 000 000 euroa monenkeskisestä kehitysyhteistyöstä.

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Maaseudun kehittäminen

44. Maatalouden ja maaseudun yritystoiminnan toimintaedellytysten turvaaminen (siirtomääräraha 3v)

Suomalainen proteiinikasvituotanto on sekä kulutustottumusten muuttumisen että huoltovarmuuden ylläpitämisen kannalta muodostumassa tärkeäksi osa-alueeksi. Proteiinikasveja käytetään ihmisravintona ja niitä tarvitaan eläinrehujen tuotannossa. Ympäristö- ja eettiset syyt lisäävät tarvetta kotimaiselle proteiinikasvien tuotannolle, kun samanaikaisesti koronaepidemian ja poliittisten jännitteiden myötä ulkomaisen tuotannon varaan ei ole mahdollista luottaa täysin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 16

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla lisätään tukea huoltovarmuuden kannalta merkittäviin proteiinikasvituotehankkeisiin.

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Vastalause 1 ps

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

40. Yritysten erityisrahoitus

88. Pääomasijoitus Suomen Teollisuussijoitus Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)

Hallituksen esittämä pääomasijoitus on perussuomalaisten mielestä liian alhainen. Määräraha on myöhemmin tarkoitus palauttaa valtiolle, kun Suomen Teollisuussijoitus Oy irtautuu sijoituksista. Joissain tapauksissa yrityksiin tehtävissä sijoituksissa voidaan irtautua voitollisesti. Tämän seurauksena pääomasijoittaminen on yritystukimuotona julkisen talouden kestävyttä ajatellen suositeltavin vaihtoehto, ja sen käyttöä tulisi painottaa nykyistä enemmän. Pääomasijoituksia tehtäessä täytyy kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota oikeaan hinnoitteluun ja pyrkiä käyttämään koronakriisin seurauksena toteutuneita alempia arvostustasoja.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 17

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla Teollisuussijoitusta pääomitetään jatkossa huomattavasti ja laajennetaan toimintaa sekä osaamista vastaamaan koronakriisin haasteisiin.

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

70. Terveyden ja toimintakyvyn edistäminen

22. Tartuntatautien valvonta

Epidemian nykytilannetta sekä epidemian rajoittamistoimien tehokkuutta arvioitaessa oleellista on tietää, miten tartuntojen määrä kehittyy yli ajan. On mitattava ja tilastoitava, millä alueilla tartuntoja esiintyy vähemmän ja millä enemmän, kuinka erilaiset toimenpiteet ovat vaikuttaneet ja millaisella viiveellä. Tämä tarkoittaa, että satunnaistettuja tartuntatestejä on suoritettava pitkin maata säännöllisin väliajoin. Vaikka testaaminen ei ketään paranna, epidemian nujertamistyössä tieto on välttämätöntä.

Samoin epidemian joskus hiipuessa on tärkeää ylläpitää testaustoimintaa, jotta uudet tartunnat ja tartuntaketjut havaitaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, ennen tartuntojen laajempaa leviämistä. Testaaminen tulee aina laajaa epidemiaa ja eristystoimia halvemmaksi.

Vasta-ainetestin käyttöönotto puolestaan mahdollistaisi väestöstä niiden seulomisen, jotka ovat jo sairastaneet koronan ja siten ainakin toistaiseksi immuuneja uudelle tartunnalle ja mahdollisesti myös kyvyttömiä tartuttamaan enää muita. Tästä olisi paljon hyötyä erityisesti sote-alan työn-

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Vastalause 1 ps

tekijöiden kohdalla, sillä tieto siitä, että henkilö ei voi enää sairastua koronaan tai levittää tautia, tekee henkilöstä sopivan useisiin muuten vaarallisina itselleen tai asiakkaalle pidettyihin työtehtäviin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 33.70.22 lisätään 150 000 000 euroa koronatestauksen lisäämiseen ja että momentin perusteluihin lisätään maininta, että määrärahaa voi käyttää edellä mainittuun tarkoitukseen.

TULOARVIOT

Osasto 15

LAINAT

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta

01. Nettolainanotto ja velanhallinta

On erittäin todennäköistä, että valtio joutuu vielä kuluvan vuoden aikana ottamaan runsaasti velkaa. Korkotaso on toistaiseksi hyvin matala ja korkojen riskilisät matalat. Samanaikaisesti on tiedossa, että koko maailma on elvyttämässä voimakkaasti koronaepidemian takia, ja lainanottotarve on siis yleismaailmallinen. Takeita siitä, että matalakorkoista lainarahaa on saatavilla myös loppuvuonna, tai seuraavana vuonna, ei ole. Olisi riskienhallinnan ja huoltovarmuuden kannalta perusteltua lainata jo nyt se, minkä tiedämme Suomen joutuvan lainaamaan joka tapauksessa. Varmuutta esimerkiksi euroalueen vakaussopimuksen joustojen kestosta ei ole.

Valtiokonttori on laskenut liikkeelle lyhyitä velkakirjoja, ja olisi kenties järkevää laskea liikkeelle myös pidempiä, jopa 30-vuotisia tai 50-vuotisia velkakirjoja. Jos valtio pystyisi laskemaan liikkeelle elvytystä vastaavan määrän edullista pitkää velkaa, voitaisiin koronakriisin kustannuksia jakaa pidemmälle aikavälille.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 18

Eduskunta edellyttää, että hallitus ohjeistaa Valtiokonttoria edelleen kiihdyttämään velkakirjojen liikkeellelaskemisen aikataulua nykyisen suotuisan tilanteen hyödyntämiseksi ja valtion rahoitustilanteen varmistamiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 19

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin valtion ja muiden julkisyhteisöjen lainakannan keskimaturiteetin nostamiseksi esimerkiksi myymällä tavanomaista pitempiä velkakirjoja eli yli kymmenen vuoden juoksuajan velkakirjoja.

**Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Vastalause 1 ps**

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että ehdotus vuoden 2020 toiseksi lisätalousarvioksi hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena edellä todetuin muutoksin ja

että edellä ehdotetut 19 lausumaa hyväksytään.

Helsingissä 23.4.2020

Ville Vähämäki ps
Vilhelm Junnila ps
Sami Savio ps
Lulu Ranne ps

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Vastalause 2 kok

VASTALAUSE 2 kok

Yleisperustelut

Hallituksen vuoden 2020 toinen lisätalousarvio keskittyy koronatilanteen aiheuttamiin lisätarpeisiin ja on pääpiirteissään perusteltu. Hallituksen esitykseen liittyy kuitenkin merkittäviä puutteita, jotka vaativat pikaisesti korjausta. Kokoomus esittää kahta keskeistä korjausta lisätalousarvioon. Esitämme testauksen, jäljittämisen ja eristämisen kokonaisuuteen 200 miljoonan euron lisäystä. Tällä määrärahalla on tarkoitus tukea toimia, joilla rajoituksia saadaan purettua. Esitämme myös ravintoloille ja kahviloille eduskunnan edellyttämää ja kentällä kipeästi tarvittavaa omaa erillistä 200 miljoonan euron tukikokonaisuutta. Lisäksi teemme todellista tarvetta vastaavat lisäyseytykset poliisiin, kulttuurin ja liikunnan esitettyihin määrärahoihin sekä edellyttämme hallitukselta lausumaehdotuksilla toimia kausityöntekijöiden saatavuuden, kuntatalouden kestävyyden sekä yritysten tukijärjestelmien toimivuuden turvaamiseksi.

Suomen koronatoimet ovat tähän mennessä pureet. Kontaktien vähentäminen on hillinnyt tartuntojen määrää. Kokoomus on tukenut keskeisiä hallituksen linjauksia, ja tuemme niitä jatkossakin, mikäli ne ovat perusteltuja ja oikein mitoitettuja.

Rajoitusten seurauksena lähes puoli miljoonaa suomalaista on yt-neuvotteluiden piirissä ja kymmenet tuhannet yritykset ovat konkurssin partaalla. Yhteiskunnan sulkua maksaa Suomelle noin miljardin joka viikko. Koronakriisistä pitää päästä ulos niin nopeasti kuin mahdollista, mutta vaihteittain ja hallitusti. Tarvitsemme hallitukselta tarkan suunnitelman siitä, miten testausta, jäljittämistä, eristämistä ja suojaruosteita hyödyntämällä voidaan asteittain purkaa rajoitukset. Olemme valmiita tukemaan ulospääsyn edellyttämiä budjettilisäyksiä.

Hallituksen toinen lisätalousarvio ei riittävästi varaudu kustannuksiin, joilla rajoituksista voitaisiin luopua. Esimerkiksi Suomen Pankki pitää suuriakin panostuksia perusteltuina, jos niiden avulla saataisiin purettua nopeammin vieläkin kalliimmiksi koituvia rajoituksia vaarantamatta kansalaisten terveyttä. Valtiovarainministeriö taas toteaa pitkittyneiden rajoitusten myös hidastavan talouden toipumista yritysten ajautuessa konkurssiin.

Hallitus on ilmoittanut vuoden 2020 kolmannen lisätalousarvion sisältävän elvytyspaketin. Ennen elvytyspakettia tarvitsemme Suomen avaamispaketin. Ei koteihinsa sulkeutunutta kansakuntaa voi elvyttää käyntiin. Elvytyksestä on hyötyä vasta, kun rajoitteita on saatu purettua ja ihmiset ovat päässeet takaisin kiinni normaaliin arkeen.

Tavoitteeksi laaja testaus ja jäljitys

Tehokkaamman testaamisen merkitystä koronaepidemiasta ulos pääsemiseksi ei voida väheksyä. Koronatestien määrää on merkittävästi lisättävä taudin leviämisen ehkäisemiseksi, sairauksien erotusdiagnostisiin tarkoituksiin sekä henkilökunnan työturvallisuuden parantamiseksi. Lisäksi uudet verinäytteestä otettavat vasta-ainetestit jo sairastetun koronaviruksen toteamiseksi on saatava nopeasti käyttöön. Kokoomus esittää lisäksi käyttöönotettavaksi myös maailmalta tuttuja matalan kynnyksen testauspisteitä. Kokoomus esittää 200 miljoonan euron määrärahaa lisättä-

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Vastalause 2 kok

väksi tartuntatautien valvontaan, testauskapasiteetin nostamiseksi ja sairastuneiden jäljittämisen ja eristämisen varmistamiseksi.

Useissa Pohjoismaissa testataan moninkertaisesti Suomeen verrattuna ja testeihin pääsevät myös oireettomat. Testausmääriä on nyt pikaisesti saatava nostettua myös Suomessa ja varmistettava, että yhä useampi pääsee testeihin. Erityisesti testausta on lisättävä riskiryhmiä hoitavan henkilöstön keskuudessa. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä tulisikin testata jatkuvasti sen varmistamiseksi, että koronavirus ei leviä oireettomilta kantajilta esimerkiksi vanhustenhuollon toimintayksiköissä ja sairaaloiden osastoilla.

Yksityisen terveydenhuollon osaamista ja kapasiteettia koronavirustestaamisen lisäämiseksi on voitava hyödyntää akuutin kriisitilanteen ratkaisemiseksi ja julkisen terveydenhuollon tilanteen helpottamiseksi. Yksityisessä terveydenhuollossa lääkärin määräyksestä tehtävät ja THL:n suosittelemien kriteerien mukaiset koronavirustestit ja vasta-ainetestit tulisi korvata sairausvakuutuksesta. Korvaustasossa tulisi ottaa huomioon se, että potilaan taloudellinen asema ei saa muodostua esteeksi testaamiselle. Korvaamisen edellytyksenä olisi tartuntatautirekisteriin ilmoittaminen sekä tartuntatautiketjujen jäljittäminen, kuten julkinen terveydenhuolto on asiassa ohjeistanut. Lisäksi hallituksen tulisi myös Kelan esityksen mukaisesti korvata sairausvakuutuksesta turvalliset kuljetukset erikoisvarustetuilla takseilla eli ns. koronatakseilla koronaviruspotilaille ja koronavirukselle altistuneille henkilöille.

Yrityksille nopeammin ja tasapuolisemmin kassaan rahaa — Ravintoloille ja kahviloille omatuki

Maksutaakkaa koronan torjumisesta asetettujen tarpeellisten rajoitteiden kustannuksista ei pidä säilyttää yksittäisille yrittäjille. Laajat konkurssit ja yritysten velkaantuminen hidastavat toipumista kriisistä ja syövät elvytyksen tehoa, kun jäljellä ei enää ole mitään, mitä elvyttää.

Hallitus on päättänyt ravintoloiden ja kahviloiden sulkemisesta koronaviruksen leviämisen estämiseksi. Päätös on epidemian torjunnan kannalta oikea, mutta ravintoloiden sulkeminen lailla toisaalta rajoittaa perustuslain suomaa elinkeinovapautta ja omaisuuden suojaa. Siksi hallituksen on viimein tuotava eduskunnan edellyttämä laki erillisestä suorasta tuesta ravintoloille ja kahviloille, jota alalla on epätoivoisesti odotettu.

Kokoomus esittää Business Finlandille 200 miljoonan euron lisärahoitusta jaettavaksi ravintoloille ja kahviloille uutena erillisenä suorana tukirahana. Rahoituksen perusteena tulee olla säädettyjen rajoitusten vaikutusten kompensointi yrityksille. Jos ravintoloiden ja kahviloiden rajoitukset jatkuvat vielä toukokuun jälkeen, on määrärahaa lisättävä. Kokoomuksen esittämässä ravintolatukimallissa Business Finland toimisi vain tuen jakajana. Tukiprosessi on eriytettävä normaalista kehityshankerahoituksesta. Ravintoloiden ja kahviloiden tuen on oltava epidemiarajoitteista johtuvaa tukirahaa yrityksille. Kehittämistoimien edellyttäminen yrityksiltä tilanteessa, jossa ne painivat kassakriisin ja konkurssin partaalla, ei ole tarkoituksenmukaista.

Samalla tavalla tulee Kokoomuksen mielestä Business Finlandin toimia myös muiden koronaan liittyvien yritystukien kanssa. Tukien tulee ohjautua ennen muuta niille yrityksille, joiden liikevaihto ja kassavirta ovat tyrehtyneet koronakriisin vaikutuksesta. Eduskunta on ollut siinä käsi-

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Vastalause 2 kok

tyksessä, että kehittämisrahaa on pyritty nimenomaan jakamaan koronan aiheuttamiin kuluihin ja kehittämisvaateet ovat olleet hyvin väljät. Elinkeinoministeri Mika Lintilä totesi 2.4.2020 kyse-lytunnilla eduskunnassa, että hän oli antanut sekä Business Finlandille että ELY-keskuksille ohjeistuksen kriteerien "laveaan tulkintaan". Koska ohjeistus ei näytä olevan riittävä, on hallituksen viipymättä päivitettävä lainsäädäntö mahdollistamaan aidot suorat koronatu- et pahiten rajoituksis- ta kärsiville yrityksille.

Hallituksen pitää tehdä pikaisesti uusia nopeita toimia, joilla yritykset saavat kassan pohjalle heti rahaa. Nykyisten yrityksille suunnattujen suorien tukien käsittelyajat ovat pitkittyneet. Jo tehdyt päätökset ovat myös kohdelleet hyvin erilaisesti samojen alojen yrityksiä, jotka kärsivät korona- tilanteesta samalla tavalla. Tämä on herättänyt turhautumista ja kritiikkiä tasapuolisuuden puu- teesta yrittäjien keskuudessa. Terveet yritykset uhkaavat kaatua kassakriisiin odotellessaan pää- töksiä.

Hallituksen tulee nopeasti avata yrityksille uusia keinoja saada nopeasti kassaan rahaa. Kokoo- mus on esittänyt alv-palautuksia alkuvuoden osalta. Arvonlisäverot on vähintään palautettava edullisena lainana yritysten käyttöön. Ala- ja yrityskohtaisesti voitaisiin arvioida myös hyvityk- siä ja huojuksia. Jos verottaja ei teknisesti saa toteutettua järjestelmää nopeasti, voidaan raha kanavoida pikaisesti yrityksille myös pankkien kautta. Pankit voisivat esimerkiksi maksaa alv- palautukset yrityksille heti, jolloin verottaja voisi myöhemmin maksaa rahat takaisin pankeille.

Lasten ja nuorten tuesta huolehtiminen

Suomessa on siirrytty äärimmäisen nopeassa aikataulussa opetuksen poikkeusjärjestelyihin. Lä- hiopetuksesta siirryttiin käytännössä täysin etäopetukseen. Etäopetus on pääsääntöisesti toiminut hyvin, mutta huolenaiheita on. Kotioloissa korostuu vanhempien rooli oppimisen tuessa. Van- hemmillä on hyvin erilaiset valmiudet auttaa omia lapsiaan ja tukea oppimista kotona. Huoli op- pilaiden tilanteesta on suuri, koska kaikille kotiolut eivät ole parhaat mahdolliset. Oppilailla on oikeus oppimisen tukeen ja oppilashuollon palveluihin. Nyt näiden toteutumista ei pystytä riittä- vissä määrin takaamaan. Hallitus on todennut valmistelewansa toukokuuhun mennessä lasten ja nuorten tukipaketin. Tämä tulee auttamatta liian myöhään.

Hallitus on ilmoittanut, että se jatkaa valmistelua oppivelvollisuuden pidentämiseksi. Tässä tilan- teessa on vastuutonta, että hallitus on tuomassa kunnille lisävelvoitteita. Kunnilla ja koulutuksen järjestäjillä tulee olemaan iso työ ilman lisävelvoitteitakin korjata kriisin jälkiä ja turvata nykyi- set ennaltaehkäisevät palvelut.

Siirryttäessä normaalioloihin koulujen ja oppilaitosten osalta on oppilaille ja opiskelijoille turvat- tava riittävät tuen palvelut. Syyslukukauden alussa jouduttaneen kertaamaan kevään asioita, kos- ka niitä ei ole pystytty opettamaan normaalioloissa.

Maatalouden työvoiman saatavuus turvattava myös poikkeusoloissa

Lähes kaikki päätoimiset Suomen maa- ja puutarhatalouden yrittäjät ovat turvautuneet pitkään ul- komailta saapuvaan kausityövoimaan. Meneillään oleva pandemia uhkaa estää kausityövoiman saatavuuden. Euroopan komissio on kehottanut EU-maita sallimaan maataloustyöntekijöiden

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Vastalause 2 kok

maahantulo pandemian aiheuttamista rajoituksista huolimatta. Suomen kannattaa toimia Saksan mallin mukaisesti. Myös Norja on ottanut käyttöön tehostetun menettelyn ulkomaisten sesonkityöntekijöiden saatavuuden turvaamiseksi.

Ilman riittävää työvoimaa satokausi vaarantuu ja yritykset joutuvat äärimmäisen vaikeaan tilanteeseen. Samoin monien huoltovarmuuden kannalta kriittisten elintarvikkeidemme saatavuuden turvaaminen vaarantuisi. Vakiintuneiden kausityöntekijöiden ammattitaito on merkittävä ja välttämätön tilojen töiden toteuttamiseksi. Ulkomailta tulevan henkilöstön osalta tilojen pitää sitoutua järjestämään työntekijöiden karanteeni. Sen aikana työntekijät voisivat tehdä valmistavia töitä, mutta eivät saisi liikkua tilan ulkopuolella.

Eduskunta hyväksyi 9.4. lakimuutoksen, jolla joustavoitettiin ulkomaisen kausityövoiman maahantulon ja oleskelun edellytyksiä. Hallituksen lupaamat 1 500 ulkomaista kausityöntekijää eivät riitä, kun töihin tarvitaan vähintään 15 000 auttavaa käsiparia turvaamaan ruoantuotantomme. Lisäksi viljelijät ja marjatilalliset ovat viestineet, kuinka kausityöntekijöille ei saada lupia. Kylvöt ja istutukset menevät hukkaan, jos sadonkorjuusta ei ole takeita.

Lomautetun henkilön on voitava työskennellä ainakin kuukauden maataloilla siten, että hän ei menettäisi lomautuskorvausta kokonaan. Lisäksi työttömän on saatava tehdä alasta riippumatta töitä kokopäiväisesti siten, että tienatun palkan ansiosidonnaista pienentävä vaikutus puolitettaisiin. Myös opintotuen tulo rajoista on luovuttava tässä tilanteessa ja TE-keskusten on ohjattava lomautettuja ammattilaisia maatalousyrittäjien apuun.

Maatilojen toiminta ja kannattavuus on turvattava myös kriisissä. Tämän johdosta hallituksen on valmisteltava seuraavaan lisätalousarvioon esitys viljelijöille maksettavasta kertaluontoisesta kasvukausituesta sellaisille tiloille, joilla on ollut myyntituloja vuonna 2019.

Kunnille kriisitukea

Suomalaiset kunnat osaavine ammattilaisineen tekevät arvokasta työtä koronan vastaisen taistelun eturintamassa. Epidemian aiheuttamista kriiseistä niin terveydellinen, taloudellinen kuin sosiaalinenkin kriisi ratkaistaan merkittävältä osin kunnissa. Samaan aikaan koronakriisi on asettanut suomalaiset kunnat taloudellisesti poikkeuksellisen vaikean tilanteen eteen. Meidän on autettava kunnat yli tilanteesta, johon ne eivät ole itse pystyneet vaikuttamaan tai varautumaan. Valtioneuvoston tähänastiset toimet kuntien auttamiseksi ovat olleet riittämättömiä.

Valtioneuvoston on luotava kunnille uskottava pelastuspaketti, jolla vahvistetaan kuntien edellytyksiä toimia koronan vastaisessa taistelussa ja varmistetaan, että kuntien tuottamat peruspalvelut voidaan turvata jokaiselle suomalaiselle myös tulevaisuudessa. Lisävarat on ohjattava kunnille koronatilanteesta syntyvien ylimääräisten kustannusten ja menetettyjen verotulojen suhteessa. Tilanteessa, jossa kunnilla on vaikeuksia selviytyä nykyisistäkin velvoitteista, on valtioneuvoston luovuttava kuntien tehtäviä entisestään lisäävistä lainsäädäntöhankkeista.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 1

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Vastalause 2 kok

Eduskunta edellyttää, että hallitus esittää eduskunnalle suunnitelman rajoitteiden purkamisesta ja koronakriisistä ulos pääsemisestä.

Vastalauseen lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla lisätään koronatestien määrää ja tautiketjujen jäljittämistä merkittävästi.

Vastalauseen lausumaehdotus 3

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla myös yksityisessä terveydenhuollossa ja työterveyshuollossa tehdyt koronatestit tuodaan kelakorvauksen piiriin.

Vastalauseen lausumaehdotus 4

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin siten, että sairausvakuutuksesta voidaan korvata turvalliset kuljetukset erikoisvarustetuilla takseilla koronaviruspotilaille ja koronavirukselle altistuneille henkilöille.

Vastalauseen lausumaehdotus 5

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla turvataan asianmukaisten suojarusteiden saatavuus.

Vastalauseen lausumaehdotus 6

Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee ja tuo eduskunnan päätettäväksi tukipaketin suljettavaksi määrättäville ravintoloille ja kahviloille.

Vastalauseen lausumaehdotus 7

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla alkuvuodesta maksetut arvonlisäverot voidaan palauttaa yrityksille käyttöön akuutissa kassakriisissä.

Vastalauseen lausumaehdotus 8

Eduskunta edellyttää, että hallitus luopuu oppivelvollisuusiän pidentämisestä.

Vastalauseen lausumaehdotus 9

Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo kiireellisellä aikataululla eduskunnan päätettäväksi oppimisen tuen uudistamista koskevan esityksen.

Vastalauseen lausumaehdotus 10

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Vastalause 2 kok

Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee ohjelman, jolla huomioidaan vähentyvien veikkausvoittovarojen vaikutukset edunsaajille.

Vastalauseen lausumaehdotus 11

Eduskunta edellyttää, että hallitus luopuu kuntien tehtäviä entisestään lisäävistä lainsäädäntöhankkeista.

Vastalauseen lausumaehdotus 12

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin uskottavan pelastuspaketin luomiseksi kunnille suomalaisten peruspalvelujen turvaamiseksi. Tuki on ohjattava kunnille koronan aiheuttamien kustannusten sekä verotulomenetysten suhteessa.

Vastalauseen lausumaehdotus 13

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin, joilla turvataan maatalouden kausityövoiman saatavuus.

Vastalauseen lausumaehdotus 14

Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin, jotta maatalouden ja kalatalouden tukirahoja voidaan käyttää myös rehun tuontantoketjussa.

Vastalauseen lausumaehdotus 15

Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee seuraavaan lisätalousarvioon esityksen viljelijöille maksettavasta kertaluontoisesta kasvukausituesta sellaisille tiloille, joilla on ollut myyntituloja vuonna 2019.

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 26

SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Poliisitoimi

01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Hallitus on linjannut, että viranomaisille korvataan koronatilanteen hoidosta syntyneet tavanomaisesta poikkeavat kustannukset. Tämä on oikein. Esityksessään vuoden 2020 toiseksi lisätalousarvioksi hallitus esittää poliisille kuitenkin vain 300 000 euron lisäystä. Kokoomus pitää vää-

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Vastalause 2 kok

ränä toimintatapaa, jossa poliisi joutuu toimimaan ja lisäämään menoja tässä ja nyt, mutta hallitus aikoo kattaa kulut vasta myöhemmin. Kokoomus esittääkin poliisin toimintamenoihin hallituksen esittämän lisäksi 5 000 000 euron lisäystä eli yhteensä 5 300 000 euron määrärahalisäystä.

Koronakriisi aiheuttaa poliisille monenlaisia lisäkustannuksia. Poliisin tehtävänä on esimerkiksi valvoa Uudenmaan rajaa ja muita rajoitustoimia. Ylityökustannusten lisäksi poliisille koituu lisäkustannuksia muun muassa suusuojien, suoja-pukujen ja desinfiointilaitteiden hankinnasta siten, että akuutti lisäresursointitarve on yhteensä arviolta noin 5 miljoonaa euroa. Kokoomus edellyttää kulujen korvaamista poliisille täysimääräisesti.

Lisäksi kokoomus edellyttää, että poliisien koulutusmäärät pidetään kriisinkin aikana tasolla, jolla luvattu 7 850 poliisin määrä voidaan tosiasiallisesti saavuttaa vuonna 2023. Pitkällä aikavälillä Kokoomuksen tavoite on nostaa poliisin henkilötyövuosimäärä nykytasolta noin 1 000 poliisilla yli 8 000 henkilötyövuoteen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 26.10.01 lisätään 5 000 000 euroa poliisin toimintamenoihin.

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

80. Taide ja kulttuuri

50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)

Luovat alat ovat ahdingossa. Poikkeusolojen takia Suomessa on rajoitettu kaikkia yli kymmenen hengen kokoontumisia 13.5.2020 asti. Toimet ovat välttämättömiä koronaviruksen leviämisen hillitsemiseksi, mutta ne ovat osuneet vakavasti kulttuurialaan. Vaikka uusia etäyhteyksin järjestettäviä kulttuurimuotoja on alettu kehittää, ei tämä ole kaikille alalla toimiville mahdollista.

Eri arvioiden mukaan koronaviruksen aiheuttama taloudellinen tappio taide- ja kulttuurialalle on lähes 100 miljoonaa euroa. On myös otettava huomioon, että poikkeusolosuhteet saattavat johtaa siihen, että erilaisia taidemuotoja ja niiden toteuttamista joudutaan ajamaan alas. Tällöin myöhemmässä vaiheessa annettu tuki ei välttämättä enää mahdollista toiminnan jatkamista. Täsmätukea tarvitaan akuutin kriisin vahinkojen minimoimiseksi.

Hallituksen lisätalousarviossa on oikeansuuntaisia panostuksia kulttuurin ja taiteen hätähuutoon. Esitetty noin 40 miljoonaa euroa ei kuitenkaan riitä kompensoimaan niitä menoja, joita korona-kriisistä alalle aiheutuu. Erityisen suuressa hädässä ovat taiteilijat itse, koska heidän toimeentulonsa on riippuvainen konserteista, näyttelyistä, esityksistä sekä mahdollisuudesta esiintyä yleisölle. Nyt kun yleisötilaisuuksia on rajoitettu merkittävästi, kohdistuvat ansionmenetykset juuri tähän kohderyhmään. Hallituksen tarjoamat yritystoiminnan tukimuodot eivät sovellu kaikille taiteilijoille toimeentulon turvaamiseksi.

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Vastalause 2 kok

Taiteella on itseisarvo sinänsä. Kokoomus pitää välttämättömänä, että luovien alojen ahdinkoon vastataan riittäväillä määrärahalisäyksillä, jotta taiteen tekeminen voidaan turvata yli koronavirus-tilanteesta aiheutuvien rajoitusten. Siksi esitämme 40 miljoonan euron lisämäärärahaa eli kulttuurin tukirahojen tuplaamista yhteensä noin 80 miljoonaan euroon.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 29.80.50 lisätään 40 000 000 euroa taiteen ja kulttuurin avustuksiin.

90. Liikuntatoimi

30. Avustukset Liikkuva opiskelu, Liikkuva varhaiskasvatus ja Liikkuva aikuinen -ohjelmiin sekä liikuntapaikkarakentamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Koronavirus vaikuttaa merkittävästi liikuntaan ja urheiluun. Monet liikunta-alan toimijat ovat peruneet tapahtumia, joutuneet laittamaan toimintansa tauolle, keskeyttäneet kuukausimaksut sekä joutuvat lomauttamaan tai jopa irtisanomaan työntekijöitään. Usean lapsen ja nuoren harrastusmahdollisuudet ovat uhattuina.

Olympiakomitean teettämän selvityksen perusteella koronaviruksesta aiheutuvat taloudelliset menetykset lajiliitoille ja seuroille ovat kokonaisuudessaan 81 miljoonaa euroa. Tämä on johtanut useiden toimijoiden osalta yhteistoimintamenettelyiden käynnistymiseen. Seuratoiminta on ennennäkemättömien haasteiden edessä.

Hallitus esittää vuoden 2020 toisessa lisätalousarviossaan liikunnan ja urheilun taloudellisten menetysten kompensoimiseksi 19,6 miljoonaa euroa. Tämä on vain neljäsosa siitä kokonaisuudesta, joka on alustavien arvioiden mukaan aiheutumassa tämän sektorin haavoittuvimmassa asemassa oleville toimijoille, erityisesti seuroille. Kokoomus pitää välttämättömänä, että tilanteessa, jossa olemme, on ensiarvoisen tärkeää, että liikunnan ja urheilun menetykset kompensoidaan täysimääräisesti. Oman haasteensa tuovat myös vähenevät veikkausvoittovarot, jotka entisestään ajavat toimijoita ahtaammalle.

Liikkumattomuuden kustannukset yhteiskunnalle lasketaan miljardeissa euroissa. Lasten ja nuorten tutut harrastukset ovat nyt tauolla. Kun tilanne alkaa normalisoitua ja koulutyöhön päästään palaamaan, on ensiarvoisen tärkeää, että lapsilla ja nuorilla on myös mahdollisuus palata tutun harrastuksensa pariin. Tämä edellyttää, että lajiliitot ja seurat eivät kaadu tämän kriisin seurauksena ja lopeta toimintaansa. Siksi kokoomus esittää liikunnan ja urheilun avustuksiin 80 miljoonan euron lisämäärärahaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 29.90.30 lisätään 80 000 000 euroa liikunnan ja urheilun avustuksiin.

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Vastalause 2 kok

20. Uudistuminen ja vähähiilisyys

40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)

Hallitus on päättänyt ravintoloiden ja kahviloiden sulkemisesta koronaviruksen leviämisen estämiseksi. Päätös on epidemian torjunnan kannalta oikea, mutta ravintoloiden sulkeminen lailla toisaalta rajoittaa perustuslain suomaa elinkeinovapautta ja omaisuuden suojaa. Tämä edellyttää pääministeri Sanna Marinin hallitukselta erityistä kohdennettua tukipakettia ravintola- ja kahvila-alalle.

Eduskunta hyväksyi ravintoloiden sulkemista koskevan lainsäädännön yhteydessä lausuman, jonka mukaan hallitus viipymättä ryhtyy toimiin, joilla tarvittaessa tuetaan ravintolayrittäjien toimeentuloa poikkeustilan ja sen purkamisen aikana. Tämä tarve on ilmeinen. Lisäksi perustuslakivaliokunta piti välttämättömänä, että lailla säädetään kiellon aiheuttamien menetysten kohtuullisesta kompensoimisesta sekä vaikutuksia lieventävistä järjestelyistä elinkeinonharjoittajille.

Lisätalousarvion tiedotustilaisuudessa ministeri Kulmuni kuitenkin ilmoitti, ettei ravintoloille olisi tulossa omaa tukipakettia, vaan ravintoloiden käytössä olisivat samat tukimuodot kuin muillakin yrityksillä.

Hallituksen linja on vastoin eduskunnan yksimielistä tahtotilaa. Jos hallitus sivuuttaa ravintoloiden ja kahviloiden hädän, on edessä alan yritysten konkurssiaalto ja kymmenien tuhansien työpaikkojen menettäminen. Konkurssit ovat suoraan seurausta hallituksen päätöksestä sulkea ravintolat. On väärin maksattaa suomalaisten suojelemiseksi tehty toimenpide yksittäisillä ravintolayrittäjillä.

Kokoomus esittää Business Finlandille 200 miljoonan euron lisärahoitusta jaettavaksi ravintoloille ja kahviloille uutena erillisenä suorana tukirahana. Rahoituksen perusteena tulee olla säädettyjen rajoitusten vaikutusten kompensointi yrityksille. Hallituksen tulee viipymättä esitellä eduskunnalle sen edellyttämä suoran tuen malli. Jos ravintoloiden ja kahviloiden rajoitukset jatkuvat vielä toukokuun jälkeen, on määrärahaa lisättävä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 32.20.40. lisätään 200 000 000 euroa ravintoloiden ja kahviloiden suoraan tukeen ja momentin perusteluihin lisätään maininta, että määrärahaa voi käyttää ravintoloille ja kahviloille suunnattuun suoraan tukirahoitukseen, jolla kompensoidaan epidemia-rajoitusten kustannuksia yrityksille.

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

70. Terveyden ja toimintakyvyn edistäminen

22. Tartuntatautien valvonta (siirtomääräraha 2 v)

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Vastalause 2 kok

Koronatestien määrää on merkittävästi lisättävä taudin leviämisen ehkäisemiseksi, sairauksien erotusdiagnostisiin tarkoituksiin sekä henkilökunnan työturvallisuuden parantamiseksi. Kokoomus esittää 200 miljoonan euron määrärahaa lisättäväksi tartuntatautien valvontaan, testauskapasiteetin nostamiseksi ja sairastuneiden jäljittämisen ja eristämisen varmistamiseksi. WHO:n suositusten mukaisesti Suomen tulisi kaikin keinoin nostaa testauskapasiteettia, jotta koronaviruksen leviämistä väestössä saataisiin tarkempaa tietoa ja torjuntatoimet voitaisiin kohdentaa vaikuttavasti.

Taudin leviämisen ehkäisyn ja rajoitusten myöhemmän purkamisen kannalta on oleellista, että laaja testausmahdollisuus on matalalla kynnyksellä käytössä. Suomeen tarvitaankin kansallinen ohjelma koronatestien lisäämiseksi. Testausohjelma on välttämätön ennen kaikkea väestön terveyden suojelemiseksi, mutta myös talouden pelastamiseksi. Testaamalla laajasti ja eristämällä sairastuneet voitaisiin pitää yhteiskunnan toimintoja poikkeusoloissakin käynnissä.

Jokainen viikko, jonka Suomi on suljettuna, maksaa meille tuotannon menetyksenä reilun miljardin. Suomen Pankin arvion mukaan nopeakin talouden toipuminen koronakriisistä on yhä mahdollinen, jos rajoitustoimia ei tarvitse pitää pitkään voimassa ja jos kyetään välttämään yritysten konkurssiaalto. Suomen Pankin mukaan uudet panostukset esimerkiksi testaamiseen toisivat terveyden ja talouden kannalta merkittävät lisähyödyt, jos niillä saataisiin hillittyä epidemiaa ja aikaistettua rajoitteiden purkua. Hallituksen pitää pikaisesti valmistella testaamisen, jäljittämisen ja eristämisen radikaaliin laajentamiseen pohjautuva strategia, jonka avulla rajoitteet voidaan nopeasti purkaa asteittain.

Kokoomus vaatii testausten saatavuuden parantamista sekä erikoissairaanhoidossa että perusterveydenhuollossa. Perusterveydenhuollossa ollaan ensilinjassa ottamassa infektiopotilaita vastaan. Myös siellä on oltava riittävät työkalut potilaiden tutkimiseksi ja epidemian ehkäisemiseksi. Sairaalahoittoa tarvitsevien potilaiden sekä terveydenhuollon ja vanhustenhuollon ammattilaisten testaaminen matalalla kynnyksellä on varmistettava kaikissa tilanteissa.

Erityisesti testausta on lisättävä riskiryhmiä hoitavan henkilöstön keskuudessa. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä tulisikin testata jatkuvasti sen varmistamiseksi, että koronavirus ei leviä oireettomilta kantajilta esimerkiksi vanhustenhuollon toimintayksiköissä ja sairaaloiden osastoilla.

Suomen linjaa koronatestauksessa on selkeytettävä ja testien määrää on nopeasti lisättävä. Tämä edellyttää kaikkien voimavarojen yhdistämistä julkisella, yksityisellä sekä kolmannella sektorilla. Yritysten osaamista ja kapasiteettia koronavirustestaamisen lisäämiseksi on voitava hyödyntää akuutin kriisitilanteen ratkaisemiseksi. Lisäksi uudet verinäytteestä otettavat vasta-ainetestit jo sairastetun koronaviruksen toteamiseksi on saatava nopeasti käyttöön. Kokoomus esittää lisäksi käyttöönotettavaksi myös maailmalta tuttuja matalan kynnyksen testauspisteitä.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä edellyttää, että koronan vastaisessa taistelussa ei tingitä tuumakaan eturintamassa työskentelevän terveydenhuollon ammattihenkilöstön varusteista ja turvallisuudesta. Lisämäärärahalla hankittavien testilaitteiden sekä suojavaarusteiden ja -maskien on oltava kriteerien mukaisia ja sairaalakäyttöön soveltuvia. Hankinnoissa on toimittava ripeästi, mut-

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Vastalause 2 kok

ta tavarantoimittajien luotettavuus on tarkistettava paikan päällä ja tuotteiden laatu on varmistettava kotimaisissa tutkimuslaitoksissa testaamalla.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 33.70.22 lisätään 200 000 000 euroa koronavirustestauksen laajentamiseen ja momentin perusteluihin lisätään maininta, että määrärahaa voi käyttää testaus-, jäljitys- ja eristämistoiminnan laajentamiseksi.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että ehdotus vuoden 2020 toiseksi lisätalousarvioksi hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena edellä todetuin muutoksin ja

että edellä ehdotetut 15 lausumaa hyväksytään.

Helsingissä 23.4.2020

Timo Heinonen kok
Sanni Grahn-Laasonen kok
Elina Lepomäki kok
Sari Sarkomaa kok
Markku Eestilä kok
Jukka Kopra kok

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Vastalause 3 kd

VASTALAUSE 3 kd

Yleisperustelut

Vuoden toinen lisätalousarvio jatkaa tätä akuutin kriisin hoitamiseen vastaamista. Tässä tilanteessa valtion pitää tehdä ehdottomasti kaikkensa, jotta terveydenhuolto ja muut yhteiskunnan keskeiset toiminnot saavat tarvitsemansa resurssit. Samalla on ryhdyttävä välittömästi vaikuttaviin toimenpiteisiin rajoitustoimien taloudellisten vaikutusten vähentämiseksi. Kunnat, yritykset ja toimeentulonsa menettävät yksityiset ihmiset tarvitsevat heti tukea päästäkseen tämän vaikean tilanteen yli. Konkurssiaalto ja pitkäaikaiset negatiiviset vaikutukset työllisyyteen on pyrittävä estämään.

Hallitus lisää merkittävästi yritysten kriisitukia eri muodoissa. Rahamäärän lisääminen ei kuitenkaan auta, mikäli tuet eivät tavoita yrityksiä riittävän nopeasti. Monilla yrityksillä on akuutti kassakriisi. Niillä ei ole aikaa jäädä odottamaan tukipäätöksiä viikoiksi tai kuukausiksi. Eri tahot, jotka tekevät tukipäätöksiä, tarvitsevat myös lisää henkilökuntaa, jotta taloudellinen tuki saadaan kanavoitua yrityksille nopeassa tahdissa. Erilaiset kehittämistuet ja lainat eivät myöskään ole se tukimuoto, mitä yritykset tässä tilanteessa tarvitsevat. Yritykset tarvitsevat suoraa tukea selvitäkseen kriisin yli ilman takaisinmaksuvelvoitteita. Tähän tarvitaan selkeät pelisäännöt. Myös ravintolat ja muut palveluyritykset, jotka työllistävät paljon henkilökuntaa, tulee huomioida yritystukiemyöntämisessä.

Business Finlandin ja Ely-keskusten kautta jaettavat yritystuet kohdistuvat hyvin suurelta osalta erilaisiin kehittämishankkeisiin eivätkä tämänhetkiseen suurimpaan ongelmaan, mikä yrityksissä on, eli akuuttiin kassakriisiin. Julkisuudessa on ollut esillä Business Finlandin tekemiä tukipäätöksiä, joista osa on valunut sellaisille yrityksille, jotka eivät niitä tarvitse selvitäkseen koronan aiheuttamasta tilanteesta. Tukien myöntämiseen pitää saada selkeät säännöt. Yritystukiemyöntämisessä tulee painottaa yrityksen työllistämisvaikutusta ja huomioida kiinteiden kulujen osuus nykyistä paremmin. Väärinkäytösten ja virheellisten hakemusten perusteella myönnettyt tuet pitää periä takaisin.

Koronaviruksen leviämisen hidastamisessa ja tukahduttamisessa avainasemassa on testaus. Sairastuneet ja tartunnan saaneet pitää pystyä tunnistamaan, jotta heidät voidaan eristää tehokkaasti ja kohdentaa oikea-aikaisesti hoitotoimenpiteitä. Testausta pitää myöskin lisätä siksi, että voimme tunnistaa paremmin taudin jo sairastaneet. Erityisen tärkeää on tunnistaa terveydenhuollon henkilöstöstä ne henkilöt, joille on jo kehittynyt immunitetti, näin he voisivat jatkaa työtään. Rajoitustoimia voidaan myös nopeammin purkaa, kun on tiedossa, kuinka suuri osuus väestöstä on parantunut.

Testauksen lisäämisen lisäksi on tärkeää kehittää hoitotoimia. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukseksi tulee osoittaa riittävät resurssit kiireellisen kokeilu- ja tutkimustyön suorittamiseksi. Määrärahan lisäys tulee kohdentaa Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukseen hyväksymien, viraston ulkopuolella toteutettavien Covid-19-taudin hoitoon liittyvien tutkimus-, koulutus- ja kehittämishankkeiden rahoittamiseen.

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Vastalause 3 kd

KD-eduskuntaryhmä pitää tärkeänä, että määrärahoja kohdennettaisiin muun muassa Kela-korvausten laajentamiseen koronatestaukseen yksityisen terveydenhuollon puolella. Tällä tavalla voitaisiin ottaa myöskin yksityinen sektori mukaan jakamaan testauksesta aiheutuneita kustannuksia yhteiskunnalle. Laajemmat ja kohdennetut vasta-ainetestit mahdollistaisivat työntekijöiden työhön paluun nopeammalla aikataululla.

Toisessa lisätalousarviossa on nostettu huomattavasti suojavarusteitten hankintaan tarkoitettua määrärahaa, mikä on ehdottomasti perusteltua. Terveydenhuollon suojavarusteiden hankinnoissa on ollut kuitenkin merkittäviä epäselvyyksiä. On tärkeää varmistaa, että myönnetty määrärahat käytetään tarkoituksenmukaisesti ja että terveydenhuolto saa tarvitsemansa varusteet, jotka täyttävät laatuvaatimukset. Kotimaista tuotantoa pitää saada käyntiin nopealla aikataululla ja hankinnoissa tulee hyödyntää suomalaisten yritysten ja terveydenhuollon toimijoiden osaamista.

Hallituksen toisessa lisätalousarviossa on huomioitu kansalaisyhteiskunnan merkitys. KD-eduskuntaryhmä pitää tätä hyvänä. Kulttuuri-, liikunta-, nuoriso- kuin myöskin esimerkiksi sote-puolen järjestötoimijat on huomioitu. Nämä ovat erittäin tärkeitä, kun pyritään mahdollisimman hyvin toipumaan tästä kriisistä ja niistä vaikutuksista, mitä se on jättänyt lasten ja nuorten elämään.

Hallitus lisää terveyttä ja hyvinvointia edistäville yhteisöille ja säätiöille 5 miljoonaa euroa lisätukea toisessa lisätalousarviossaan. Lisäys aiheutuu järjestöille avattavasta erillisestä avustuksesta koronaviruksen aiheuttamaan kriisiin vastaamiseksi. Avustus on tarpeellinen mutta siihen varattu määräraha liian pieni tarpeeseen nähden. KD-eduskuntaryhmä esittää sosiaali- ja terveystieteiden järjestöille 20 miljoonan euron lisätukea.

Koronan vuoksi lukuisa määrä suomalaisia on menettänyt työnsä tai joutunut lomautetuksi. Monessa kotitaloudessa joudutaan miettimään, mistä saadaan rahaa ruokaan ja muihin välttämättömiin hyödykkeisiin. Lapsiperheissä ruokamenot ovat kasvaneet, kun päiväkotien ja koulujen tarjoamat lounaat ovat jääneet pois. Tässä tilanteessa ruoka-apua tarjoavat järjestöt antavat erittäin tärkeää tukea. Ruoka-apua jakavat seurakunnat ja yhdistykset ovat ilmoittaneet, että ruoka-avun hakijoiden määrä on kasvanut koronakriisin vuoksi merkittävästi. Nämä järjestöt tarvitsevat nyt tukea pystyäkseen auttamaan. Tarvetta lisätuelle on ainakin kaksi miljoonaa euroa tälle vuodelle.

Vapaan sivistystyön oppilaitokset ovat joutuneet suuriin vaikeuksiin koronakriisin takia. Rahalliset menetykset oppilaitoksille ovat merkittävät, kun koulutusta ei voida järjestää. Tulevaisuus on myös hyvin epäselvä, eikä toimintaa voida suunnitella tavanomaisen tapaan. Vaarana on, että monet oppilaitokset joutuvat lopettamaan toimintansa ilman suoraa tukea.

Hallituksen päätös nostaa Suomen vapaaehtoista jäsenmaksua WHO:lle 5,5 miljoonalla eurolla oli hätäinen. WHO:n tukemista olisi voitu valmistella paremmin. Tarvitsemme kansainvälistä yhteistyötä koronakriisin hoidossa ja myös tulevaisuudessa, jotta voimme varautua tuleviin pandemioiden ja muihin globaaleihin terveysuhkiin. Yhtenä WHO:n rahoittajana Suomen pitää jatkossa edellyttää, että järjestön riippumattomuuteen ja sen hallinnon läpinäkyvyyteen ja tehokkuuteen kiinnitetään enemmän huomiota. On tärkeää varmistaa, että WHO käyttää saamansa varat tehokkaasti ja oikeisiin kohteisiin.

Edellä olevan perusteella ehdotan hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Vastalause 3 kd

Vastalauseen lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että hallitus lisää resursseja yritystukien myöntämiseen, jotta hakuprosesseja ja tukien myöntämistä voidaan nopeuttaa.

Vastalauseen lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että hallitus kohdentaa koronan vuoksi myönnettäviä yritystukia enemmän suoriin tukiin kehittämistukien ja lainojen sijaan.

Vastalauseen lausumaehdotus 3

Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää tarkasti, miten Business Finland ja Ely-keskukset ovat myöntäneet tukia, ja ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin tukiprosessin korjaamiseksi niin, että koronakriisin takia myönnettävät yritystuet menevät niille yrityksille, mitkä niitä oikeasti tarvitsevat. Yritystukien kohdentamisessa tulee painottaa yrityksen työllistämisaikutusta ja huomioida kiinteiden kulujen osuus.

Vastalauseen lausumaehdotus 4

Eduskunta edellyttää, että hallitus edelleen lisää testauskapasiteettia ja laajentaa testattavien ihmisten määrää koskemaan myös vähäoireisia ja oireettomia henkilöitä.

Vastalauseen lausumaehdotus 5

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin koronatestien lisäämisestä Kela-korvausten piiriin, jotta myös yksityisellä puolella voidaan lisätä testaamista.

Vastalauseen lausumaehdotus 6

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin koronan hoitoon liittyvän tutkimuksen ja lääkekokeilun lisäämiseen nopealla aikataululla.

Vastalauseen lausumaehdotus 7

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin varmistukseen suojavarustehankintojen käytännöt ja lisätäkseen suojavarusteiden kotimaista valmistusta.

Vastalauseen lausumaehdotus 8

Eduskunta edellyttää, että hallitus lisää tukea sosiaali- ja terveysalan yhteisöille ja järjestöille koronakriisin takia.

Vastalauseen lausumaehdotus 9

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Vastalause 3 kd

Eduskunta edellyttää, että hallitus lisää tukea ruoka-apua tarjoaville seurakunnille ja yhdistyksille koronakriisin takia lisääntyneen tarpeen johdosta.

Vastalauseen lausumaehdotus 10

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin tukeakseen vapaan sivistystyön oppilaitoksia koronakriisistä johtuvien tulomenetysten korvaamiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 11

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, yhdessä muiden jäsenmaiden kanssa, jotta voidaan varmistaa WHO:n riippumattomuus, hallinnon läpinäkyvyys ja toiminnan tehokkuus.

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

02. Valvonta

06. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Koronapotilaiden kliiniseen lääkitys- ja hoitotutkimukseen tarvitaan lisäpanostuksia. Samalla kun potilaita hoidetaan, niin helpommin pitää myös mahdollistaa tutkimus ja hoitokokeilut. Suomessa pitää ottaa kokeiluun — ja samalla tutkimuksen kohteeksi — niitä lääkkeitä, joita muualla on menestyksekkäästi jo käytetty. Samaan aikaan kun meillä on puhuttu vain potilaiden oireenmukaisesta ja tukihoidosta, niin muualla on jo erinäisiä lääkkeitä kokeilukäytössä ja ne ovat myös osoittautuneet toimiviksi monissa tapauksissa.

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukselle tulee osoittaa riittävät resurssit kiireellisen kokeilu- ja tutkimustyön suorittamiseksi. Määrärahan lisäys tulee kohdentaa Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen hyväksymien, viraston ulkopuolella toteutettavien Covid-19-taudin hoitoon liittyvien tutkimus-, koulutus- ja kehittämishankkeiden rahoittamiseen.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että momentille 33.02.06 lisätään 2 000 000 euroa koronan kliiniseen lääkitys- ja hoitotutkimukseen.

90. Avustukset terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp
Vastalause 3 kd

50. Avustukset yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen (arviomääräraha)

Hallitus lisää terveyttä ja hyvinvointia edistäville yhteisöille ja säätiöille 5 miljoonaa euroa lisätukea. Lisäys aiheutuu järjestöille avattavasta erillisestä avustushausta koronaviruksen aiheuttamaan kriisiin vastaamiseksi. Avustus on tarpeellinen mutta siihen varattu määräraha liian pieni tarpeeseen nähden.

Erilaisia sote-järjestöjä on noin 1 000, ja niistä merkittävä osa tekee työtä sosiaalipalveluiden piirissä. Järjestöjen palveluntuotannossa on kymmeniä tuhansia työpaikkoja. Palveluntuottajat ovat pääosin yhdistyksiä ja säätiöitä eivätkä siten pysty hakemaan yrityksille myönnettyjä tukia. Järjestöt ovat suuria kuntoutuksen, lastensuojelun, vanhustenhuollon, päihdehuollon, kehitysvammahuollon ja asumispalvelujen tuottajia. Tätä tärkeää toimintaa rahoitetaan pääosin Kelan, sairaanhoitopiirien ja kuntien ostopalveluilla. Koronakriisin takia osa toiminnasta on jo nyt jouduttu keskeyttämään.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että momentille 33.90.50 lisätään 20 000 000 euroa yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että ehdotus vuoden 2020 toiseksi lisätalousarvioksi hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena edellä todetuin muutoksin ja

että edellä ehdotetut 11 lausumaa hyväksytään.

Helsingissä 23.4.2020

Sari Essayah kd

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2020 vp — HE 43/2020 vp, HE 52/2020 vp

LIITE: Lisätalousarvioaloitteet LTA 9—17/2020 vp

- Lisätalousarvioaloite LTA 9/2020 vp Mari Rantanen ps Lisätalousarvioaloite määrärahan vähentämisestä varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahoista (-156 000 000 euroa) 24.30.66
- Lisätalousarvioaloite LTA 10/2020 vp Timo Heinonen kok Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä poliisin toimintamenoihin (5 000 000 euroa) 26.10.01
- Lisätalousarvioaloite LTA 11/2020 vp Timo Heinonen kok Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä taiteen ja kulttuurin avustuksiin (40 000 000 euroa) 29.80.50
- Lisätalousarvioaloite LTA 12/2020 vp Timo Heinonen kok Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä liikunnan ja urheilun avustuksiin (80 000 000 euroa) 29.90.30
- Lisätalousarvioaloite LTA 13/2020 vp Timo Heinonen kok Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä Business Finlandille ravintoloiden ja kahviloiden erilliseen suoraan tukeen (200 000 000 euroa) 32.20.40
- Lisätalousarvioaloite LTA 14/2020 vp Sari Essayah kd Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä koronan kliiniseen lääkitys- ja hoitotutkimukseen (2 000 000 euroa) 33.02.06
- Lisätalousarvioaloite LTA 15/2020 vp Mari Rantanen ps Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä koronavirusepidemian vuoksi palkatta työstä poissa olevalle vammaisen lapsen vanhemmalle maksettavaan väliaikaiseen tukeen (21 000 000 euroa) 33.30.60
- Lisätalousarvioaloite LTA 16/2020 vp Timo Heinonen kok Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä koronavirustestauksen laajentamiseen (200 000 000 euroa) 33.70.22
- Lisätalousarvioaloite LTA 17/2020 vp Sari Essayah kd Lisätalousarvioaloite määrärahan lisäämisestä yhteisöille ja sää-tiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen (20 000 000 euroa) 33.90.50